P9_TA(2023)0111

Combaterea discriminării în UE – îndelung așteptata directivă orizontală privind combaterea discriminării

Rezoluția Parlamentului European din 19 aprilie 2023 referitoare la combaterea discriminării în UE – îndelung așteptata directivă orizontală privind combaterea discriminării (2023/2582(RSP))

(C/2023/446)

Parlamentul European,

— având în vedere Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), în special articolele 2, 3 și 6,

— având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolele 10 și 19,

— având în vedere Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene („Carta”), în special articolele 20, 21 și 23,

— având în vedere jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE),

— având în vedere propunerea Comisiei din 2 iulie 2008 de directivă a Consiliului privind aplicarea principiului egalității de tratament în afara pieței forței de muncă, indiferent de vârstă, dizabilități, orientare sexuală sau convingeri religioase („directiva orizontală privind combaterea discriminării”),

— având în vedere Directiva 2000/43/CE a Consiliului din 29 iunie 2000 de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică ([1]) („Directiva privind egalitatea rasială”),

— având în vedere Directiva 2000/78/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă ([2]) („Directiva privind egalitatea de tratament”),

— având în vedere Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal ([3]),

— având în vedere Regulamentul (UE) 2021/692 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 aprilie 2021 de instituire a programului „Cetățeni, egalitate, drepturi și valori” ([4]),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 3 martie 2021 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind drepturile persoanelor cu handicap (2021-2030)” (COM(2021)0101) și Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap, ratificată de UE și de toate statele sale membre,

— având în vedere comunicarea Comisiei din 12 noiembrie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea pentru persoanele LGBTIQ 2020-2025” (COM(2020)0698),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 18 septembrie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Planul de acțiune al UE de combatere a rasismului pentru perioada 2020-2025” („Planul UE de combatere a rasismului”) (COM(2020)0565),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 5 martie 2020 intitulată „O Uniune a egalității: Strategia privind egalitatea de gen 2020-2025” (COM(2020)0152),

— având în vedere comunicarea Comisiei din 16 aprilie 2019 intitulată „Un proces decizional mai eficient în domeniul politicii sociale: Identificarea domeniilor asupra cărora poate fi extins votul cu majoritate calificată” (COM(2019)0186),

([1]) JO L 180, 19.7.2000, p. 22.
([2]) JO L 303, 2.12.2000, p. 16.
([3]) JO L 328, 6.12.2008, p. 55.
([4]) JO L 156, 5.5.2021, p. 1.

— având în vedere Raportul Comisiei din 19 martie 2021 privind aplicarea Directivei 2000/43/CE a Consiliului de punere în aplicare a principiului egalității de tratament între persoane, fără deosebire de rasă sau origine etnică („Directiva privind egalitatea rasială") și a Directivei 2000/78/CE a Consiliului de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă („Directiva privind egalitatea de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă") (COM(2021)0139),

— având în vedere orientările privind îmbunătățirea colectării și utilizării datelor privind egalitatea elaborate în anul 2018 de Subgrupul pentru date privind egalitatea al Grupului la nivel înalt al Comisiei pentru nediscriminare, egalitate și diversitate și publicate în 2021,

— având în vedere tratatele și instrumentele ONU privind drepturile omului referitoare la protecția drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special Declarația Universală a Drepturilor Omului, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, Convenția privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei și Convenția privind drepturile persoanelor cu handicap,

— având în vedere Agenda 2030 a ONU pentru dezvoltare durabilă,

— având în vedere recomandările și rapoartele Biroului pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului, ale Înaltului Comisar pentru Minoritățile Naționale și ale altor organisme ale Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa,

— având în vedere Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în special articolul 14 și protocolul nr. 12, prin care se interzice discriminarea,

— având în vedere hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO),

— având în vedere recomandările, rapoartele și rezoluțiile Comisiei Europene împotriva rasismului și intoleranței, ale Comitetului director privind combaterea discriminării, diversitate și incluziune, ale Adunării Parlamentare, ale Comisiei de la Veneția și ale altor organisme ale Consiliului Europei,

— având în vedere Carta socială europeană,

— având în vedere Pilonul european al drepturilor sociale, inclusiv cel de-al treilea principiu privind egalitatea de șanse, și comunicarea Comisiei din 4 martie 2021 intitulată „Plan de acțiune privind Pilonul european al drepturilor sociale" (COM(2021)0102),

— având în vedere rezoluția sa din 13 decembrie 2022 intitulată „Către drepturi egale pentru persoanele cu dizabilități" ([5]),

— având în vedere rezoluția sa din 10 noiembrie 2022 referitoare la justiția rasială, nediscriminarea și combaterea rasismului în UE ([6]),

— având în vedere rezoluția sa din 14 septembrie 2021 referitoare la drepturile persoanelor LGBTIQ în UE ([7]),

— având în vedere rezoluția sa din 11 martie 2021 referitoare la declararea UE ca zonă de libertate a persoanelor LGBTIQ ([8]),

— având în vedere rezoluția sa din 17 decembrie 2020 referitoare la necesitatea unei formațiuni a Consiliului dedicate egalității de gen ([9]),

— având în vedere rezoluțiile sale din 25 octombrie 2016 ([10]) și din 7 octombrie 2020 referitoare la instituirea unui mecanism al UE pentru democrație, statul de drept și drepturile fundamentale ([11]),

— având în vedere rezoluția sa din 19 iunie 2020 referitoare la protestele antirasiste care au avut loc în urma morții lui George Floyd ([12]),

— având în vedere rezoluția sa din 21 ianuarie 2021 referitoare la Strategia UE privind egalitatea de gen ([13]),

— având în vedere rezoluția sa din 26 martie 2019 referitoare la drepturile fundamentale ale persoanelor de origine africană în Europa ([14]),

([5]) Texte adoptat, P9_TA(2022)0435.
([6]) Texte adoptate, P9_TA(2022)0389.
([7]) JO C 117, 11.3.2022, p. 2.
([8]) JO C 474, 24.11.2021, p. 140.
([9]) JO C 445, 29.10.2021, p. 150.
([10]) JO C 215, 19.6.2018, p. 162.
([11]) JO C 395, 29.9.2021, p. 2.
([12]) JO C 362, 8.9.2021, p. 63.
([13]) JO C 456, 10.11.2021, p. 208.
([14]) JO C 108, 26.3.2021, p. 2.

— având în vedere rezoluția sa din 12 februarie 2019 referitoare la necesitatea de a consolida cadrul strategic al UE pentru strategiile naționale de integrare a romilor post-2020 și de a intensifica lupta împotriva atitudinilor negative față de romi ([15]),

— având în vedere Rezoluția sa legislativă din 2 aprilie 2009 referitoare la propunerea de directivă a Consiliului cu privire la punerea în aplicare a principiului tratamentului egal al persoanelor indiferent de religie sau convingeri, handicap, vârstă sau orientare sexuală ([16]),

— având în vedere rezoluțiile sale referitoare la situația drepturilor fundamentale în UE,

— având în vedere dezbaterea din sesiunea plenară de la Strasbourg, intitulată „Realizarea de progrese în privința directivei orizontale privind combaterea discriminării", care a avut loc la 22 octombrie 2019,

— având în vedere rapoartele și sondajele Agenției pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA), în special raportul său intitulat „Egalitatea în UE la 20 de ani de la punerea inițială în aplicare a directivelor privind egalitatea" ([17]),

— având în vedere întrebările adresate Consiliului și Comisiei privind combaterea discriminării în UE – îndelung așteptata directivă orizontală privind combaterea discriminării (O-000010/2023 – B9-0013/23 și O-000011/2023 – B9-0014/23),

— având în vedere articolul 136 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (2) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât nediscriminarea reprezintă un drept fundamental consacrat în tratate și în Cartă și trebuie respectat pe deplin; întrucât UE interzice discriminarea;

B. întrucât principiul nediscriminării este una dintre valorile comune ale Uniunii Europene, astfel cum se menționează la articolul 2 din TUE; întrucât, în temeiul articolului 10 din TFUE, Uniunea trebuie să vizeze combaterea discriminării în dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor sale; întrucât articolul 20 din Cartă prevede că orice persoană este egală în fața legii și întrucât articolul 21 interzice, de asemenea, discriminarea din mai multe motive;

C. întrucât fiecare persoană din UE are dreptul egal de a deveni membru deplin și activ al societății și de a fi tratată în mod egal în fața legii;

D. întrucât există lacune considerabile în ceea ce privește protecția oferită de cadrul UE de combatere a discriminării; întrucât această fragmentare conduce la o ierarhie artificială a criteriilor, care limitează amploarea și domeniul de aplicare al protecției la nivelul UE împotriva discriminării la locul de muncă și în afara acestuia; întrucât, deși există într-o anumită măsură protecție după criteriul de sex, rasă sau origine etnică, criteriile de religie sau convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală nu beneficiază de același nivel de protecție;

E. întrucât, în 2008, Comisia a prezentat o propunere de directivă orizontală privind combaterea discriminării (COM(2008)0426), care acoperea un număr mare de domenii, cum ar fi educația, protecția socială, accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii; întrucât Parlamentul și-a adoptat poziția în aprilie 2009; întrucât Consiliul nu a adoptat niciodată o poziție după mai mult de 15 ani; întrucât, în pofida apelurilor repetate din partea Parlamentului, propunerea rămâne blocată în Consiliu;

F. întrucât unele state membre au blocat realizarea de progrese concrete cu privire la acest dosar specific în Consiliu;

G. întrucât discriminarea este în creștere în întreaga UE; întrucât lipsa colectării de date comparabile și dezagregate privind egalitatea de către statele membre și subraportarea cazurilor împiedică documentarea corespunzătoare a discriminării; întrucât una din cinci persoane din UE se confruntă cu discriminare sau hărțuire după criterii diferite sau dintr-o combinație de criterii ([18]);

H. întrucât CJUE și CEDO au dezvoltat o jurisprudență vastă în domeniul egalității de tratament și al combaterii discriminării de la prezentarea de către Comisie, în 2008, a propunerii de directivă orizontală privind combaterea discriminării; întrucât jurisprudența CJUE și a CEDO a clarificat mai multe aspecte legate de interpretarea cadrului UE de combatere a discriminării și, prin urmare, oferă orientări utile pentru aplicarea legislației actuale;

([15]) JO C 449, 23.12.2020, p. 2.
([16]) JO C 137 E, 27.5.2010, p. 68.
([17]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.
([18]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en.pdf

I. întrucât lipsa punerii în aplicare de către statele membre a cadrului UE de combatere a discriminării și a jurisprudenței CJUE și a CEDO reprezintă o preocupare continuă, care nu poate fi ignorată;

J. întrucât protecția împotriva discriminării este inconsecventă între statele membre, iar acest lucru s-a dovedit a avea un impact negativ asupra persoanelor și a societății în ansamblu,

1. regretă profund faptul că directiva orizontală privind combaterea discriminării a fost blocată în Consiliu din 2008; își reiterează apelurile anterioare adresate Consiliului de a debloca de urgență directiva orizontală privind combaterea discriminării după 15 ani de lipsă de acțiune; subliniază că acest lucru trebuie realizat până la finalul acestui an și că Parlamentul este pregătit să o adopte înainte de sfârșitul actualei legislaturi parlamentare;

2. reamintește că tratatele UE și Carta consacră mandatul și responsabilitatea UE de a combate discriminarea și de a promova egalitatea de tratament pentru toți;

3. subliniază că, în conformitate cu ultimul raport intermediar referitor la directiva orizontală privind combaterea discriminării, două delegații au menținut rezerve generale, două au menținut rezerve de examinare parlamentară și toate delegațiile au menținut rezerve generale de examinare; subliniază că aspectele care se află în centrul discuțiilor din Consiliu includ dispozițiile privind dizabilitățile și, în special, posibilitatea de a oferi statelor membre o prelungire exagerat de lungă a perioadei de transpunere în ceea ce privește obligația lor de a oferi amenajări corespunzătoare; regretă faptul că, în pofida necesității clare și urgente de a lua măsuri pentru combaterea orizontală a discriminării la nivelul UE, nu s-au înregistrat progrese concrete până în prezent;

4. regretă faptul că Consiliul a ignorat numeroase solicitări insistente de deblocare a dosarului, precum și recomandările Parlamentului și îndeamnă Consiliul să le integreze în mandatul său și să ia toate măsurile adecvate pentru a combate discriminarea în UE;

5. invită viitoarele președinții ale Consiliului să ia serios în considerare instituirea unei formațiuni a Consiliului privind egalitatea de gen și egalitatea pentru a facilita discuțiile la nivel înalt cu privire la aceste chestiuni și pentru a permite discuții ministeriale adecvate cu privire la textul acestei directive; regretă faptul că este necesară unanimitatea în Consiliu în temeiul articolului 19 din TFUE și solicită activarea clauzei *pasarelă*;

6. subliniază faptul că adoptarea directivei orizontale privind combaterea discriminării ar oferi un cadru cuprinzător și esențial pentru combaterea discriminării la nivelul UE și ar elimina lacunele actuale din cadrul UE de combatere a discriminării, care ar asigura protecția în afara pieței muncii; subliniază necesitatea urgentă de a adopta o abordare orizontală a combaterii discriminării, pentru a elimina actuala ierarhie artificială a criteriilor protejate, oferind astfel protecție tuturor;

7. regretă neaplicarea în continuare de către statele membre a cadrului UE de combatere a discriminării; este preocupat de faptul că acest lucru are un impact negativ asupra persoanelor și a societății în ansamblu ([19]); îndeamnă statele membre să asigure punerea în aplicare deplină și corectă a actualului cadru al UE de combatere a discriminării;

8. invită Comisia să își intensifice monitorizarea punerii în aplicare a legislației actuale; reamintește poziția sa potrivit căreia raportul anual al Comisiei privind statul de drept ar trebui extins pentru a include toate valorile de la articolul 2 din TUE, inclusiv egalitatea de tratament și nediscriminarea; invită, de asemenea, Comisia să utilizeze în mod proactiv toate instrumentele disponibile pentru a asigura respectarea legislației UE în acest domeniu, inclusiv prin lansarea și promovarea procedurilor de constatare a neîndeplinirii obligațiilor împotriva statelor membre;

9. solicită ca statele membre să respecte de urgență jurisprudența CJUE și a CEDO și ca Comisia să monitorizeze punerea în aplicare a acesteia, în special în domeniul egalității de tratament și al nediscriminării; solicită Comisiei să ia măsuri în cazurile de neconformitate;

10. își exprimă profunda îngrijorare cu privire la gradul insuficient de conștientizare și la nepunerea în aplicare a Cartei la nivel național, astfel cum a subliniat FRA; invită Comisia să își intensifice eforturile de promovare a Cartei și a punerii sale corecte în aplicare, precum și a cadrului UE de combatere a discriminării și a jurisprudenței relevante a CJUE și a CEDO, în statele membre;

11. este preocupat de faptul că, potrivit FRA, procesele și sistemele actuale de raportare a cazurilor de discriminare sunt adesea ineficiente și nu ajută întotdeauna victimele discriminării să solicite despăgubiri și acces la justiție; invită statele membre și Comisia să abordeze această situație, care ar garanta că toți cetățenii europeni consideră că pot dezvălui în siguranță orice cazuri de discriminare cu care s-ar fi confruntat;

([19]) https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2021-opinion-equality-directives-01-2021_en_0.pdf.

12. invită statele membre și Comisia să promoveze colectarea și utilizarea datelor privind egalitatea în conformitate cu legislația UE și cu legislația națională; subliniază faptul că colectarea obligatorie de date comparabile și dezagregate privind egalitatea este necesară pentru a se asigura că discriminarea este documentată în mod corespunzător, respectând totodată pe deplin dreptul fundamental la viață privată, protecția datelor cu caracter personal și legislația UE și națională relevantă;

13. regretă tendințele profund îngrijorătoare în ceea ce privește egalitatea de tratament din mai multe state membre, care au fost, de asemenea, evidențiate de FRA ([20]); invită Comisia să monitorizeze îndeaproape regresul din ce în ce mai mare în ceea ce privește drepturile fundamentale și creșterea discriminării în întreaga UE; invită, de asemenea, Comisia să exploreze toate căile posibile pentru a depăși impasul politic în care se află directiva orizontală privind combaterea discriminării și pentru a combate cu aceeași hotărâre toate formele de discriminare în UE;

14. consideră că orice actualizare a propunerii de directivă orizontală privind combaterea discriminării de către Comisie trebuie să se bazeze pe poziția Parlamentului, să abordeze discriminarea intersecțională și să interzică în mod explicit discriminarea pe orice combinație de criterii enumerate în Cartă;

15. încredințează Președintei sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului și Comisiei.

([20]) https://fra.europa.eu/ro/publication/2022/fundamental-rights-report-2022